

1927.2.

ВЕСЕЛІТ

1934

ЦЕНТРАЛЬНА НАУКОВА
БІБЛІОТЕКА Ч

Топтала
N. 51

ВЕСИЛ

НА ОБКЛАДИНЦІ ПОЛТАВСЬКИЙ МУЗВИ—ДИВИСЬ НАРИС „ПОЛТАВА“

№ 51
18-го грудня
1927 року

ВСЕСВІТ

ХАРКІВ,
вулиця Карла
Лібкнехта № 11

Фундатор В. БЛАКИТНИЙ

XV З'їзд ВКП(б) в Москві

Делегати України на XV Всесоюзному партійному з'їзді в Москві

Група делегатів XV з'їзду ВКП(б). Спереду сидять т.т. Скрипник, Буденний та Каганович

Ліворуч—група старих більшовиків, делегатів на з'їзд від України. Перший зліва т. Фесенко (член партії з 1904 р.), далі т.т. Гурин, Таран, Мідняк і Гаврилов (член партії з 1908 р.)

Оповідання **ДІЯМАНТ** Л. Кардиналовської

ЯКИЙСЬ сквара поділив місяць пополам й бережно згасив вбогі лихтарики на чумацькім шляху. Блукає між голими будинками вітер, сіпає прохожих за поли, за рукава, хоч нічого йому не потрібно.

— Злидні, злидні!—думає Натан і ховає ніс у котячий комір літнього пальта. А ніс довгий—все кінчик визирає червоний, гострий.

Стоїть Натан коло самого входу в кіно „Комінтерн“. Вгорі лиhtar великий, поруч величезна афіша—людина в машкарі з револьвером, а збоку дівчина на високій скелі над проваллям.

Добре місце він вибрав. Стоїть, тримає щит, лисим оксамитом обитий, на ньому золотим візерунком ніжні ймення: Манічка, Соня, Ляля, Розочка... Розочка—читає Натан і торкається тоненького дроту, поправляє щось. І „Розочка“ оплетена неймовірним розчерком, де й серце й квіточки, і головне, де тремтіння Натанової душі, „Розочка“ всміхається з лисого оксамиту.

Довго чекає Натан. О, він знає—щастя не прийде, як фея в казці з чарівною паличкою. Він знає інший шлях—чекання, терплячість і впертість. До першого звик він з дитинства, бо ніколи не мав того, чого хотів, друге буває болюче, а на останнє не завжди вистачає сили. Та вбогість не обов'язує бути скромним і мрії не знають злиднів. Він дозволяє собі розкіш відчувати приймний тягар срібних монет у кешені й кожній жінці почепити на груди золоту змію, сплетену в її ім'я.

Маленька, кирпата, що так уміло гризе насіння певно Шура, а та з великими очима—Марія.

Люди проходять повз нього на перший, на другий, на третій сеанс. Такі знайомі йому ці три обличчя кіно, ці гості „Великого Німого“. Він пізнає мешканця околиць, що купує загодя квиток і веде на перший сеанс жінку й дітей, аж від найменшого немовляти, знає солідного урядовця або „спеца“, що встигає на другий з засідання чи наради з портфелем під пахвою, і нарешті веселий, різноманітний натовп останнього сеансу, куди частенько приходять гуртки просто з пивної, де мішаються й кепка, і капелюх, і ковбойка, і хусточка, і шарф...

— Слухайте, Майя в вас є?

З за ком'ра визирає довгий ніс і винувата усмішка.

— Ну, Маня в мене є...

— Майя... Кажу вам—Май-йя...

— І що то за ім'я? Ось Манічка, Муся...—але людина одвергається не-терпляче. В людях так мало терпіння.

Потім далеко за північ сидить Натан схилявшись над низеньким столиком і плете з блискучого дроту співне ім'я „Майя“. І блискучий дротик розгортається перед ним мов рейки на шляху. Біжить він до осейної країни,

УПРАВЛІННЯ ХІНСЬКО-СХІДНОЇ ЗАЛІЗНИЦІ

Заст. голови Хінсько-Східної залізниці Л. М. Лашевич. Японський консул — Амо, барон Окура і дубань Хінсько-Східн. зал. Мон-Жунь-Хуань

Нерру—голова Всеіндійського Національного Конгресу, що приїздив до СРСР на Жовтневі свята. Праворуч—його дочка

ім'я якої Натан не знає. Золота змія, наче жива звивається плавними кінцями й закрутками, й Натанові руки стають ніжні і дотик їх—мов до рудого волосся любі... Е, вбогість не заважає мріяти.

... Якийсь сквара пройшов по порожніх вулицях, дбайливо поторкав двері—чи зачинені?—ставши навпаки зірвав з вершечку тополі останні листя, зазірнув у Натанове вікно і рванувши кватирку, згасив злиднену лампочку на столі. Натан уже спав, схилявшись чолом на руку.

До ювелірної крамниці А. Маршака рідко хто заглядав, але для шкатулки власник тримає прикажчика, й той прикажчик—Натан.

Громадянин Маршак сидить біля каси, читає єврейський календар.

— А знаєте, яка буде в нас погода, Натане Марковичу?

— Ну, й звідки ж би я це знав?

— То я вам скажу, що в нас іще два тижні буде тепло, а в середині листопаду почнеться мороз.

— Ой, біда, біда!—зітхає Натан, бо літнє пальто з котячим коміром вже й зараз кепсько гріє.

— Е, чого ви зітхаєте, Натане Марковичу?

— Та хоч би й зовсім не було тієї зими.

— Ха, ха,—сміється громадянин Маршак, що в доброму гуморі сьогодні—то їдьте собі до Африки...

— Африка—це добре,—задумаво каже Натан, проте йому здається, що тепле пальто на їхоревому хутрі, як у громадянина Маршака, було б краще.

Тов. П. Любченко. Секретар ЦК КП(б)У

Натан цорається коло вітрини, переставляє оксамитові подушечки з іскристими вогниками діамантів, краплинками рубінів, фальшивим блиском перлин. Йому здається, що скарби цілого світу скупчено тут, у крамниці Абрама Маршака, де лише прозоре шкло ставить перепопу людській жадібності. Щодня він бачить за вікном заздрі, голодні й жаденні очі й руки, що вміють працювати, та не вміють носити обручок і каблучок. Ці золоті дрібнички прикрасять чиєсь випещене життя, і рука, що їх носить, не торкнеться брудної білизни чи підлоги. Раз він побачив за вітриною погляд, де було більше настирливого бажання, аніж жадібності й більше захоплення, ніж заздорости. На другий, на третій день, цей погляд уперто спинався на золотому перстні з одним великим діамантом... А коли за кілька днів до крамниці ввійшла дівчина без рукавичок і в хустці—Натан зразу впізнав упертий погляд з-під крилатих вій.

— Ото каблучка... (жест до вітрини) покажіть... скільки вона коштує?

Натан поставив на прилавок подушку з чорного оксамиту. Камінь горів і здавалося дотик до нього обпече пальці, поколоти голкою й надто ніжні для роботи.

— Тисяча карбованців.

— О!

І все таки Натан почув у голосі не розчарування, а захват, і в чорнастих очах було більше жертого бажання ніж пожадливості.

— А та... з меншим каменем?

— Чотиреста.

Усмішка.

— Пробачте,—і вийшла, зав'язавши міцний вузлик у Натановім серці.

Ім'я дівчини було Роза. Її тоненькі пальці зміли тримати голку й швидко рухатися над чужою шукнею. Вона мешкала в убогій будинку, але розкішні палаци не здавалися їй неприступні й коштовні речі недосяжні. Над роботою вона схилялася

мов над легким рукоділлям, що рятує від нудного байликування й отримуючи гроші завжди вагалася чого їй купити—хліба чи шоколаду.

Познайомилися вони просто. На вулиці Натан ввічливо вклонився їй, а вона не відповіла різко, бо боязке привітання й подерте пальто веселили їй довір'я... Коли вони прощалися біля вітрини ювелірної крамниці А. Маршака, Натан, сп'янілий мрією, показавши на коштовну каблучку запитав:

— Ви дуже хотіли б мати цю дрібничку?

— О, це було б красиво!—сказала Роза й простягнувши Натанові вузеньку руку, враз побачила на ній гарячий вогник діаманту.

З того дня Натан почав робити з мідяного дроту брошки й продавати їх на вулиці коло кіно. Це давало кілька срібних монет щодня. Свої витрати він зменшив, переконавшись, що хліб з часником цілком можуть замінити сніданок і обід. Потім йому довелося виключити й сніданок, бо якось громадянин Маршак, будучи в кепському настрої, завважив, що:

— Тут ювелірний магазин, а не рундук з часником.

Дійсно, бо їдкий запах цієї рослини сповнив усю крамницю.

Віддалення між бажанням і здійсненням дедалі зменшувалося й нарешті настав день, коли Натан сказав собі — „сьогодні“.

Він трохи запізнився до крамниці, зате в жилетній кешені приємно відчував маленьку й тверду річ, цілком реальну, але неймовірну.

Кілька разів на день він витягував і роздивлявся на неї.

Це була золота каблучка, що її пощастило йому випадково придбати за дуже малу ціну на „золотому майданчику“ на базарі в якоїсь особи по самісінькі очі вкритої башликом.

Золота оправа була трохи незграбною роботи й жовтуватий діамант менший за той, що прикрашав вітрину ювелірної крамниці Маршака.

Проте камінчик сяяв всіма фарбами веселки й таїв у собі щось більше за коштовність самоцвіту і те ще не підлягало грошовій оцінці.

У цей день на Натановій шиї, прикривши поміт'яту й не зовсім чисту сорочку, розцвів розкішний шовковий самов'яз.

Виятковий день вимагав урочистості й ця деталь костюма здавалася Натанові найбільш відповідною.

Ах, цей день! Голод, терпіння й настирливість, закуті в метал, твердою грудкою лежали в жилетній кешені. Як мало вони варті, коли блиск камінчика не ростопить упертого погляду.

До крамниці, як звичайно, заходить мало покупців, та й те більше запитати якусь ціну або купити дешеву брошку з яшми чи малахіту. Натан саме збирався ще раз глянути на свій перстень, як увійшов громадянин в куцому пальті, жовтих черевиках і без портфеля. Натан зразу збагнув, що тут справа не аби яка. Він метушився, показував, вихвалював. Громадянин у куцому пальті довго перекидав на долоні перстень з великим діамантом—кращу окрасу вітрини, але спинився на другому, з камінцем багато меншим.

З тугого гаманця він витягнув належну суму й недбало кинув до каси, де сидів громадянин Маршак, намагаючись удати олімпійський спокій і ледве сгримуючи тремтіння пожадливих рук. Такі покупки не часто трапляються на вулиці Енгельса!

Тов. А. А. Йофе (сидить посередині) в складі Радяєської Брестської мирної делегації

Новий англійський гідроаероплан „Сінгапур“. На ньому відомий авіатор Алан Кобгем незабаром має облетіти навколо Африки, на круг 20 тисяч миль. Офіційна мета цієї подорожі—дослідити можливості регулярного повітряного зв'язку між Англією і південною Африкою, але вже з фота видно, що аероплан не пасажирський, бо не має навіть вікон. Цей насправжки морський бомбовоз важить 9 тонн, має два мотори по 700 кінських сил і дає швидкість 200 км. за годину.

Ах, цей день! Він не скінчився ані на хвилину раніше, щоб наблизити Натанове щастя. Як звичайно о 5 годині засвітився на розі ліхтар і Натан був вільний робити, що хотів.

Людина в новому пальті не пройде вулицею непомітно, а велика радість захована в людському серці не спинить нічий уваги.

Невеличка Натанова постать цілком губилася в людському натовпі, його штовхали, наступали на ноги, але він не ображався, бо не помічав того. Маленький камінчик лежав коло самого серця й вищував усмішку й погляд трошечки не такий впертий.

Радість перетворює будні на свято й не треба пишної ілюмінації, бо однаково кожний ліхтар виглядає мов скалка сонця.

Натан ішов швидко і легко й здавався собі ставним і красивим.

Всі дивилися йому вслід із задрістю і пошепки промовляли його

ім'я поруч з ім'ям дівчини найкращої в місті, що подарувала йому свою прихильність.

Натан минав знайомі криві вулички, поспішав і хвилювався.

Він боявся запізнитися, не стати вдома, бо тоді загине вся урочистість і весь ефект так довгожданого і старанно обміркованого хвилини.

Він зазирає у всі жіночі обличчя й кожна хусточка вже здається хвилиною турботою його серця. Ліхтарі де-далі стають рідше й Натан уважніше придивляється до стрічних.

Чийсь великий капелюх мить зовсім затуляє перед ним світло.

Він бачить лише витончений овал жіночого обличчя.

Це обличчя в тіні величезного капелюха на мить здається йому знайомим.

Ах, йому здається знайомих упертий погляд з-під крилатих вій.

— Роза... Розочка! — каже серця Натан і його рука притискає до серця каблучку.

Дівчина спиняється.

— Ви? Але я дуже поспішаю — і з байдужою усмішкою вона дає Натанові руку.

Ця рука на мить визирнула з тіні засліплює Натана блеском занесеного кинджалу.

ФЕДЕРАЦІЯ РАДЯНСЬКИХ ПИСЬМЕННИКІВ У Р.С.Ф.Р.

Нещодавно в Москві відбулося урочисте засідання московських літературних, наукових та художніх кола, присвячене організації федерації радянських письменників. На фотографії учасники засідання: 1-й з лівого боку — Серафимович (СРСР), 2-й — Гідаш (Угорщина), 3-й — Тарасов-Радіонов (СРСР), 4-й — Іоган Бехер (Німеччина), 5-й — Бела Ілеш (Угорщина), 6-й — Мері Рід (Америка).

Ні, то сліпучий промінь маленького камінчика.

Так, невеличко діаманту на ніжній руці, що вміє працювати, але вміє також і носити каблучки.

Каблучки з ювелірної крамниці Маршака.

Натан зразу пізнав цей перстень... Звичайно він зразу пізнав його.

Коли людина купує щастя на вагу золота, вона помиляється лише тоді, як золото фальшиве.

Тоді за крихітку щастя вона платить дуже дорого.

Може Натан і знайшов якісь беззмістовні слова, може він навіть знайшов змогу чемно всміхнутися...

Місто велике й хіба не однаково куди йти? Можна повернути сюди, праворуч, де в кінці сквер і пам'ятник якійсь людині з простягнутою рукою і з обличчям таким ласкавим, як рідко буває в живих людей.

Можна завернути в цю вуличку, що йде вгору й звідти з майданчику побачити вниз місто, що сяє вночі, як велетенський діамант...

Ах, діамант! Натан намагає в жилетній кешені гострий камінчик, що стає такий важкий, що здається вже несила нести його. Натан просто згинається під вагою того манесенького камінчика, але кинути його неможна. Він блукає з ним цілу ніч. Але ніч така коротенька (Натан ніколи не думав, що ніч така коротка). Він не встигає навіть докінчити однієї маленької думки...

Тепер йому треба перейти площу й кривий провулок, щоб опинитися на вул. Енгельса й не запізнитися до крамниці.

Він їде машинально й спинається лише перед дверима крамниці. Власне на дверях його спинає міліціонер. Натан дивиться на нього порожніми очима не силкуючися зрозуміти, що сталося.

Далі все відбувається дуже швидко.

Фізкультура за кордоном. Пластичні вправи пролетарських фізкультурниць у Нойкельні (Берлін)

Чийсь умілі руки майже не торкаючись до нього обшукують його одяг і знаходять золотий перстень у жилетній кешені.

Громадянин Маршак божевільними очима дивиться на порожні коробочки з-під браслетів, каблучок, брошок, розкидані на підлозі. На ввічливий запит, чи пізнає він цей перстень, не глянувши киває головою:

— Мій... мій...о злодію.. розбійнику!

Вигляд він має нещасний, розхристаний.

Натан відповідає на запити мов у сні, не думаючи й лише одне запитання викликає в ньому протест.

— Вас не було вдома цю ніч. Де ви були?

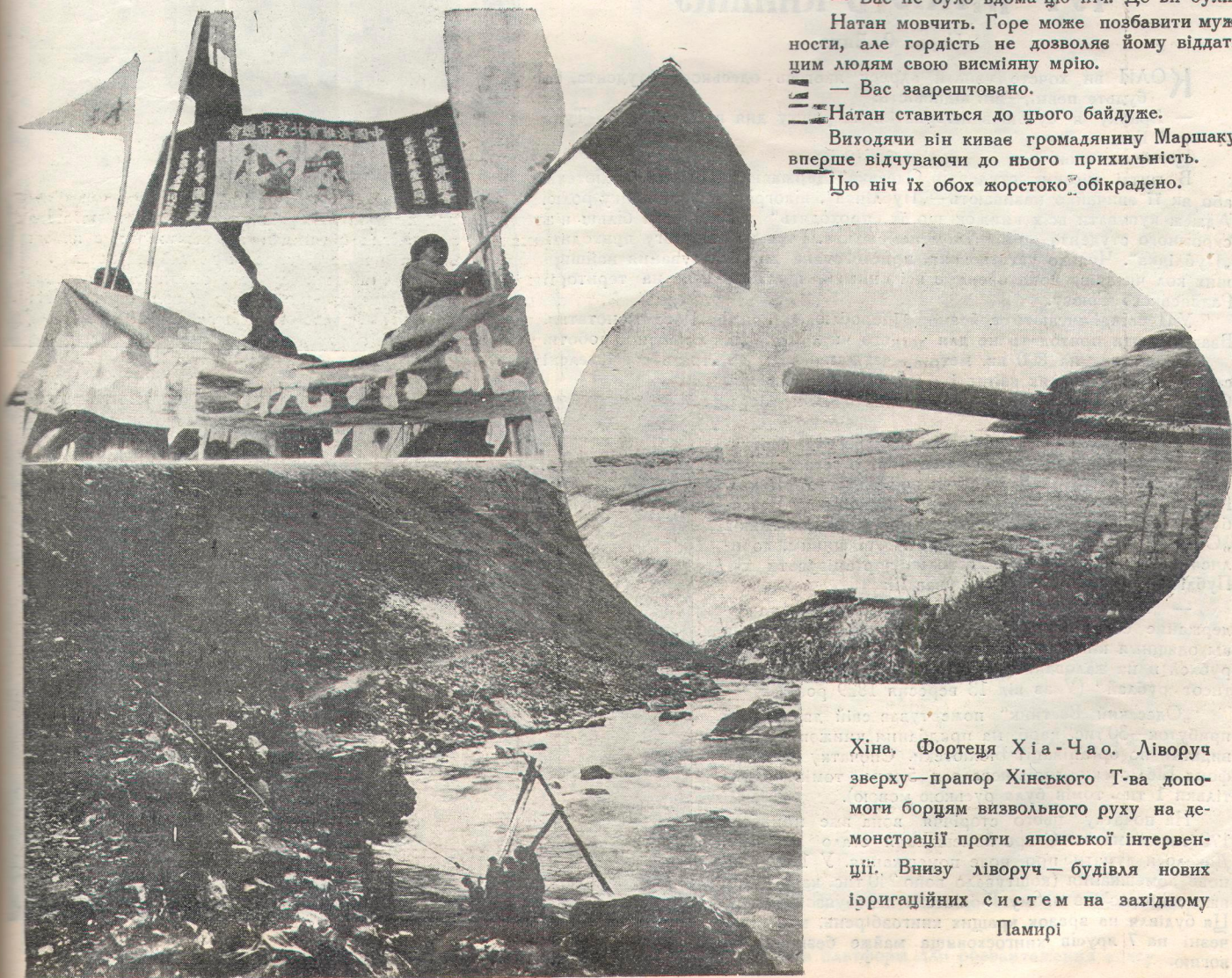
Натан мовчить. Горе може позбавити мужності, але гордість не дозволяє йому віддати цим людям свою висміяну мрію.

— Вас заарештовано.

Натан ставиться до цього байдуже.

Виходячи він киває громадянину Маршаку, вперше відчувачи до нього прихильність.

Цю ніч їх обох жорстоко обікрадено.

Хіна. Фортеця Хіа-Чао. Ліворуч зверху—прапор Хінського Т-ва допомоги борцям визвольного руху на демонстрації проти японської інтервенції. Внизу ліворуч—будівля нових ірригаційних систем на західному Памирі

Читальна зала. Праворуч—книгосховище

ТУТ ЧИТАЮТЬ КНИЖКУ

Нарис О. Вича

КОЛИ ви хочете узнати адресу якогось одеського студента, то будьте певні,—він відповість:
— Зранку я буваю в інтернаті... А решту дня в „Публічці“. Туди прямо й ідти.

Це не випадок. В житті міських студентів Одеська Державна Публічна бібліотека, або як її звичайно називають—„Публічка“, відіграє досить велику роль. Аджеж купувати всіх книжок, що їх „проходять“ у Виш'ї для більш ніж скромного студента—річ цілком неможлива. І тут на допомогу приходить „Публічка“. Чудово устаткована, пристосована до обслуговування найширших кол читачів, вона одержує всі книжки, що виходять на території Радянського Союзу.

У Публічці читають серйозно... Пророблюють книжку. Роблять нотатки. Взагалі сюди приходять не для легкого читання, а для серйозної роботи.

Величезна, на 800 кв. метрів, затишна зала, де стоять довгі зелені столи, тоне у хвилях світла і свіжого сухого повітря. Столи обліплені... У неділю важко знайти вільне місце.

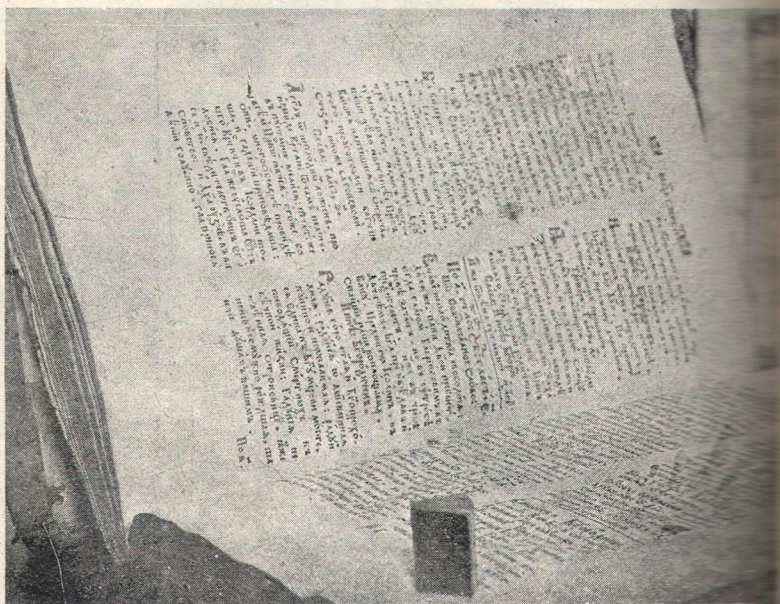
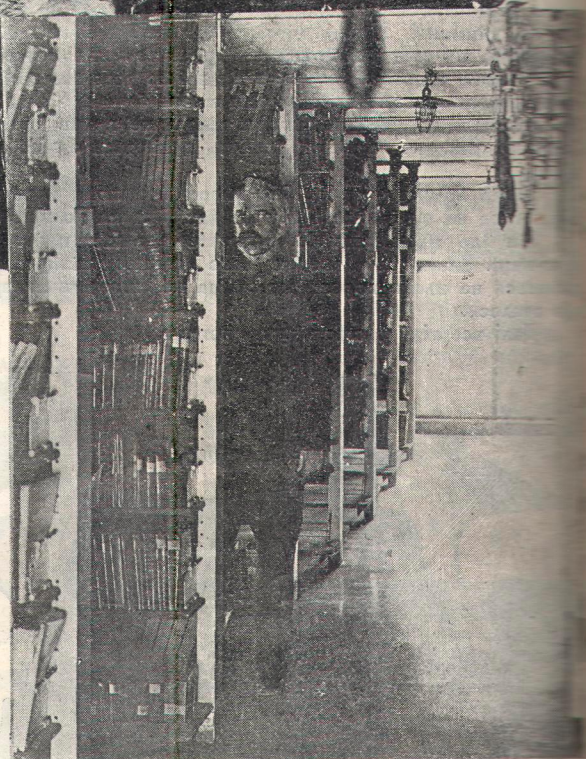
Читають... Пишуть...

Одеська Публічна Бібліотека швидко буде святкувати 100 річчя з дня свого існування. Її історія дуже цікава. На початку 19 сторіччя по всій території кол. Руської Імперії була тільки одна книгозбірня у Петербурзі. Але в Одесі купка журналістів співробітників „Одеського Вестника“ на чолі з А. І. Левшиним, добилися того, що Микола І дозволив зорганізувати тут Публічну Книгозбірню, асигнував їй:

— „Из доходов города Одессы ежегодно, на содержание сей библиотеки и пополнение оной вновь выходящими книгами, картами и прочее по две тысячи рублей и на жалование библиотечарю по тысячу пятисот рублей“ (Указ від 13 вересня 1829 року).

„Одеський Вестник“ пожертвував свій двохрічний прибуток—30 тис. карб. на придбання книжок та інші видатки по організації Бібліотеки. Спочатку книжний фонд Бібліотеки дорівнювалося 5 тис. томів (з них тільки 1 тис. томів була руською мовою).

На початку цього сторіччя вона вже придбала 170 тис. книжок. Старе помешкання стало затісним. Довелося думати про нове помешкання. У 1907 році нове помешкання (коштувало воно 240 тис. карб.) було вже скінчено і в ньому Бібліотека перебуває й тепер. Ця будівля на зразок кращих книгозбірень, має величезні на 7 ярусів книгосховища майже безпечні від вогню.

Найменша та найбільша книжки Одеської Бібліотеки

Але „Публічка“ особливо поширилася у 1920-22 році, коли сюди було переведено багато конфіскованих та націоналізованих книгозбірень.

Тепер вона налічує 750 тис. книжок.

Особливу цінність уявляє з себе музей рідких та цінних видань, історії книжки та поліграфічного мистецтва. Тут у музеї можна простежити весь історичний шлях книжки, історію рукописної книжки, історію друку, навіть історію переплітання. Тут є рідкі експонати, від єгипетського рукопису до наших днів, від книжки китайської до європейської.

Далі йде книжка друкована. В українській вітрині можна побачити роботу „першого друкаря“ Івана Федорова, „Острожську Біблію“ 1581 року... Перші підручники—„Азбука“ 1634 року, „Арифметика“ Магницького 1703 року... Є й такі цінні видання, як заборонене Катериною II „Путешествие из Петербурга в Москву“ Радищева 1790 року, й підпільний рукопис цього твору.

Поряд з величезними незграбними книжками є й такі чудеса поліграфічного мистецтва, як от „Божественна Комедія“ Данте, набрана мікроскопічним шрифтом і вміщена на 548 сто-

рінках в томику розміром 5 на 3 см. Набирали цю книжку п'ять років.

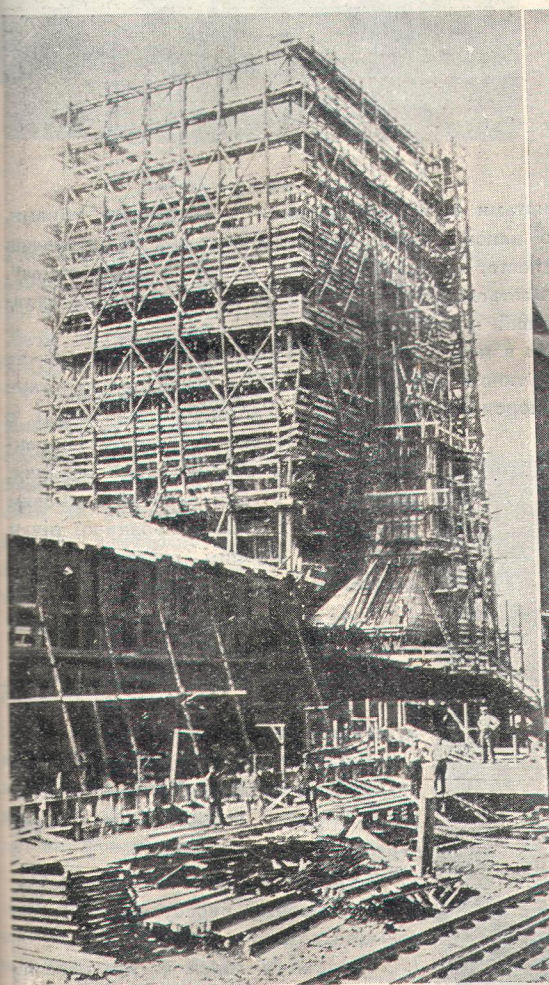
Музей притягував численні екскурсії учнів, студентів, робітників та службовців, червоноармійців та моряків.

У бібліотеці було організовано кращий на Україні відділ марксизму та лєнінізму, що готує велику науково-бібліографічну роботу в цій галузі. Провадиться підготовча робота для утворення при бібліотеці українського відділу, куди відуть всі книжки, що торкаються України, її історії, літератури, економічного та господарчого розвитку українською та будь якою іншою мовою.

Бібліотека старанно збирає всі матеріяли, що стосуються молдавської республіки, має винятковий по своїх розмірах та повноті одеський відділ.

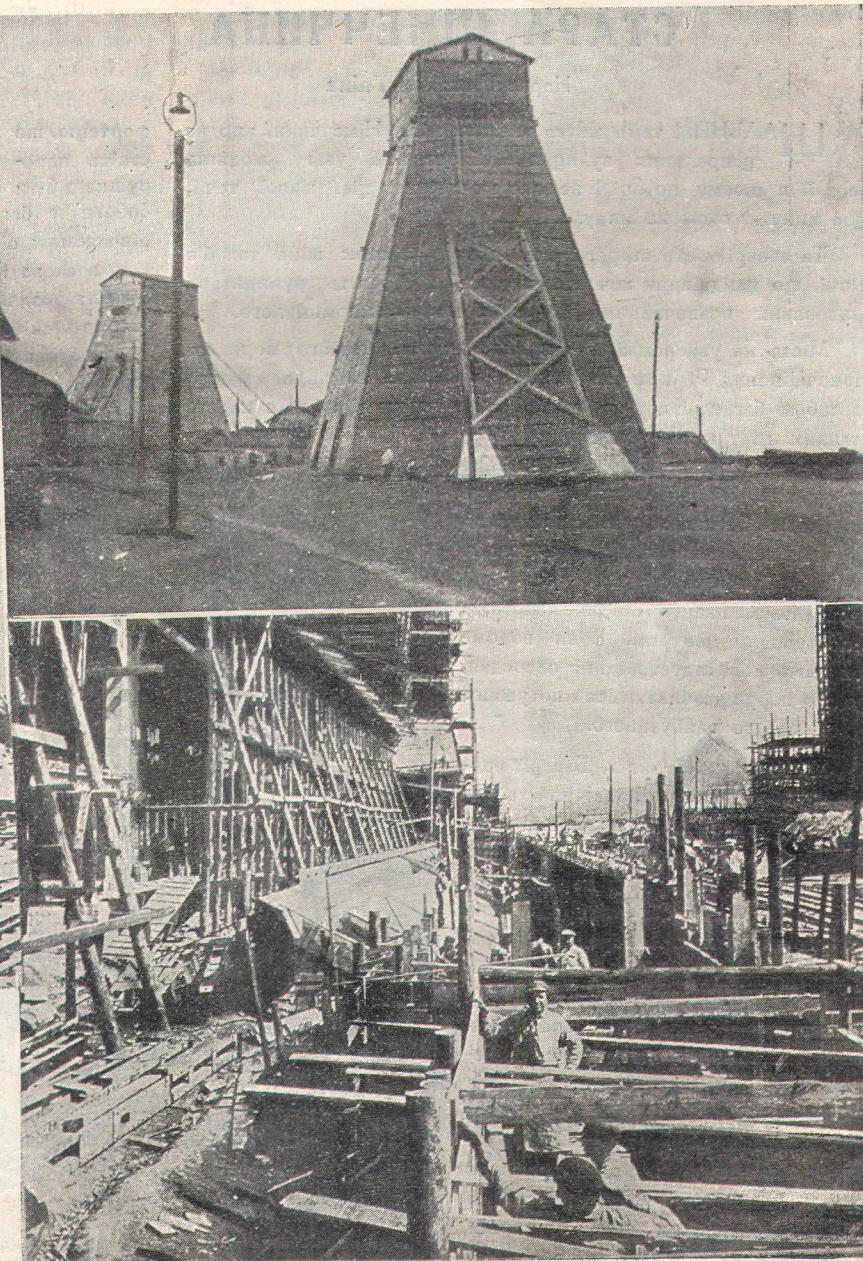
Одеська публічна бібліотека користується широкою популярністю не тільки в Радянському Союзі, але й далеко за межами європейського континенту. Зо всіма великими книгозбірнями Західної Європи, Північної та Південної Америки, Азії та Австралії книгозбірня підтримує постійний зв'язок, обмінюючись де-якими виданнями й одержуючи кращі закордонні книжки.

ПРОМИСЛОВЕ БУДІВНИЦТВО ДОНБАСУ

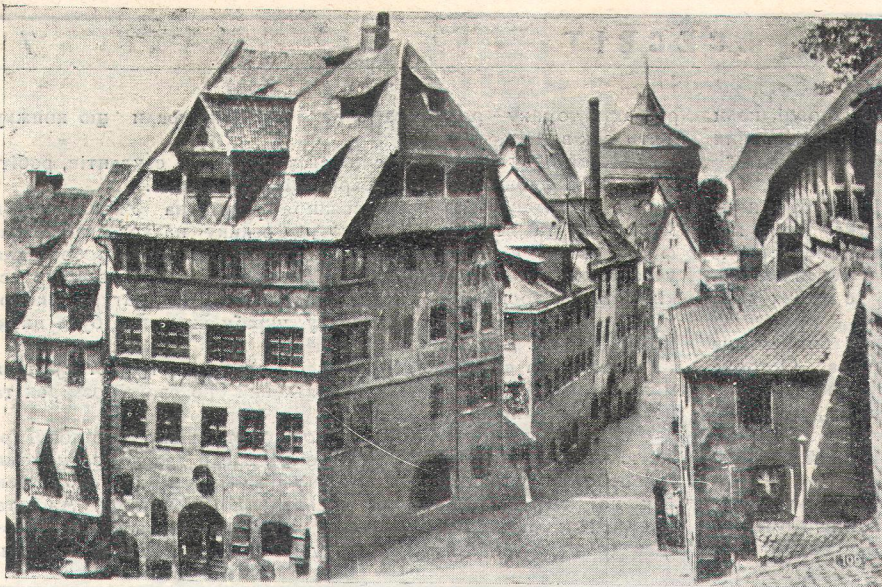

Донбас. Горлівка. Будова вугільної вежі на коксових печах. Заввишки вежа на 60 метрів.

Вгорі, праворуч—Рутченківська рудня. Нові розвантажувачі вугілля.

Донбас. Горлівка. Будова платформ для розвантаження коксу

Нюрнберг. Будинок Альбрехта Дюрера

СТАРА НІМЕЧЧИНА

Нарис Михайла Гніпа

ШАЛЕНИЙ темп життя великих міст Німеччини, вир на центральних вулицях відбирає всю увагу людини, несе її в своєму потоці і не дає виплисти з цієї живої течії, щоб кинути оком на минуле.

Та своєрідність старого сама дбає про себе: вона так б'є в очі, що мандрівник хоч на момент несамохіть зупиниться здивований незвичайними для нього пам'ятками минулого.

Міста на узбережжі Балтицького та Німецького морів на півночі, понад Рейном на заході, в Баварії на півдні мають за собою багатовікову історію. І саме тепер, коли доля наших великих міст вся майбутньому, багато міст Німеччини, що були раніше за центри місцевого життя, можуть найбільше пишатися своїм минулим. Це тяжить на мешканців і має неабияке значіння в своєрідній боротьбі, що проводять мешканці старих кварталів з поступовим центром. Вони вороже озирають нові індустріальні осередки, що тут поруч розвиваються з потужним рухом мас до майбутнього.

Місто Нюрнберга в Баварії найбільше зберегло середньовічний характер. Добра половина його й по сьогодні має старовинні вулиці, а самі вони часто й на крихту не змінилися на протязі віків. Ось, наприклад, на розі стоїть будинок Альбрехта Дюрера, що збудований у 1509 році. Як би було „воскресіння з мертвих“, Дюрер легко втрапив би до дому, бо й весь квартал XVI-го століття наче сперечається зі всеруйнуючим часом. Цього ж часу провулок виводить до так званого „м'ясного мосту“ кінця XVI-го ст. Камінь на ньому—з сірого зробився чорний. Такі тут і будинки тієї ж доби. П'ять хвилин цими дивними вулицями й ви в центрі старого міста. Перед вами фортеця, збудована ще Фрідріхом Барбаросою. Бачивши цю

Нюрнберг. Західна вежа.

фортецю, що стоїть непорушна з 6-ти бойовими баштами з непошкодженими величезними стінами, ривчаком, що наповнювався водою під час облоги, втрачає віру в слова поета, що: „все йде, все минає і краю нема“. З башт розглядається цікавий краєвид на місто вже іншої культури: то світовий центр виробництва іграшок.

Побувавши в музеї середньовічного знаряддя катування та тортурів з гнітючим настроєм залишаєш фортецю та старе місто. Коли Нюрнберг на сході, то Гайденберг на заході охоронець старовини. Та проти Нюрнберга він має зовсім інше обличчя. Вправлений у гори, вкритий ялиновим лісом з обох боків мальовничої річки Некеру, з відомим гайденбургським замком на горі—від дуже поетичний.

Веселе своєрідне місто, милі краєвиди, найстаріший університет—все це вабить туристів з північних країв Європи, що їдуть на південь загарнути і в нього.

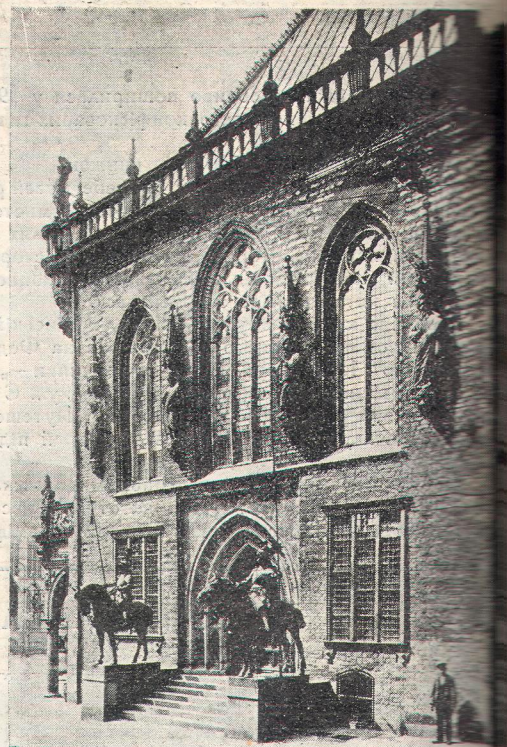
Для місцевих мандрівників, з великою матеріальною спроможністю, він є за центр подорожів по Шварцвальду, Бадену та Баварії.

Студенти, ремісники та майстри, різні службовці перебувають тут декілька днів.

Гулянки в горах, кварта пива чи вина з приятелем у міських льохат, з різними голандськими сюжетами на стінах задовольняє їх цілком, а потім взявши сумку на плечі рушають вони далі у мандри.

На одній з вулиць непомітно спочатку стоїть найстаріший у Німеччині університет.

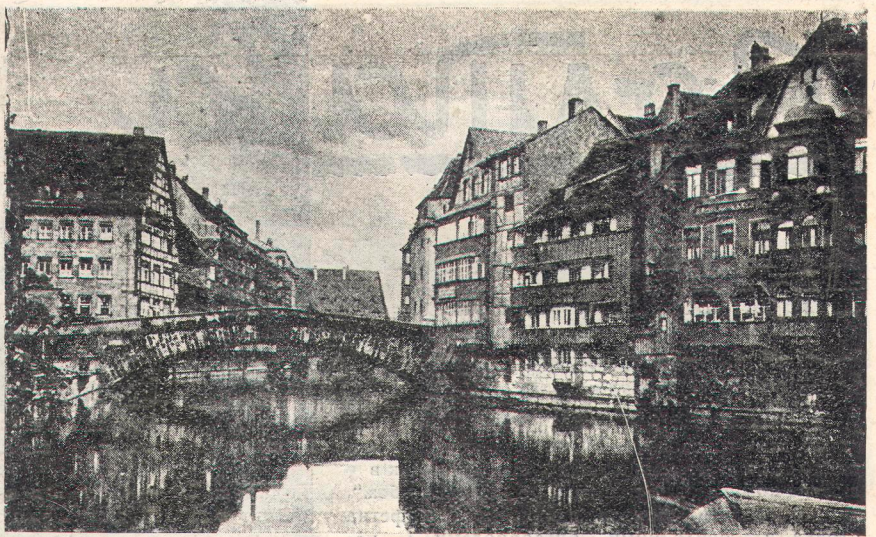
Грати на будинках у два поверхи зі справжніми мурами, а не стінами, дивують тепер, а тоді вони мали рацію.

Бремен. Стара ратуша (зі сходів)

Максбург над Рейном

Нюрнберг. Старовинний квартал з „Мясним мостом“, збудованим наприкінці XVI століття

Такі міста як Франкфурт на Майні, Майнц, Кельн, Бонн теж цікаві з цього погляду. Їхні вулиці та провулки, освітлені

зберігаючи навіть у дрібницях, обстановку тодішнього життя у своїх чисельних кімнатах, приваблює він масу відвідувачів та екскурсій.

В узбережних містах Балтицького та Німецького морів у часи середньовіччя зросло бюргерство, торговельна буржуазія, об'єднана в союз „Ганзу“, що панувала на цих морях під час свого розквіту.

Полишила вона по собі пам'ятки високої культурно-історичної цінності що й досі є окрасою цих міст.

Між ними визначаються ратуші Гамбурга та Бремена, в стилі раннього та пізнішого ренесансу.

В них збиралося на раду вселадне бюргерство.

Бременська ратуша на всю Німеччину є типічним зразком цього будівництва.

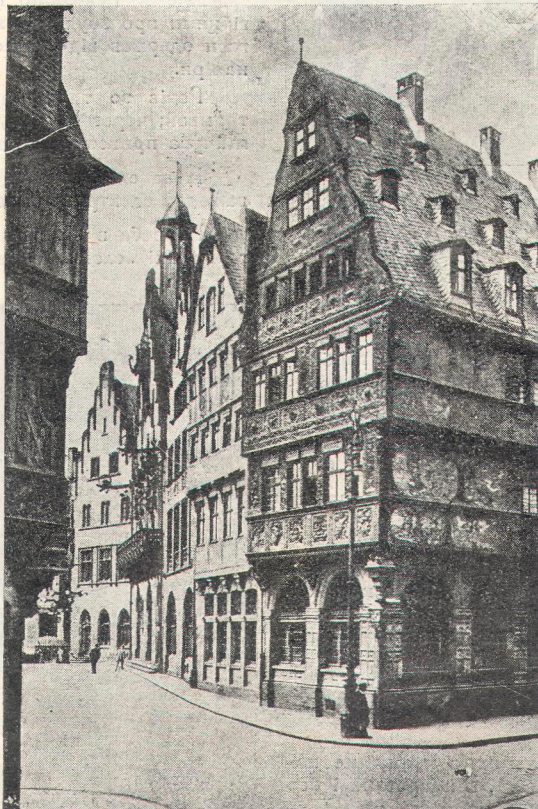
Сивина віків тяжить на цих містах, кожний камінь на старовинних будівлях таїть у собі сторінку з історії.

Тихий та спокійний старий Гамбург „Ганзи“ понад Ельбою з безліччю каналів, що правлять за вулиці, нагадуючи Венецію на Півночі, вражає мандрівника, коли він вирветься з нового мільйонного Гамбурга.

Сірий камінь, що ним облицьовано стіни каналів, архітектура будинків понад каналами, вузькі провулки та старовинні мости,— все це переносить мандрівника в середні віки, коли по цих каналах снували торговельні судна „Ганзи“ в часи, коли в руках об'єднаної в „Ганзу“ буржуазії була вся влада над усіма надморськими містами Німеччини.

Віки пройшли і на зміну „Ганзі“ прийшов промисловий капітал. Старий Гамбург завмер, а на його місце прийшов новий Гамбург—центр німецької індустрії.

Тут у новому буйному місті—безустанний рух і вдень і вночі, хмаршкреби, сотні фабрик і заводів, жорстока класова боротьба, сила пароплавів у порту, над знадливим простором Німецьким морем, пароплавів, що в'яжуть його з усім світом.

Франкфурт на Майні. Будинок XIV століття

лені ввечері архаїчними ліхтарями, дуже привабливі, але пізно ввечері стають небезпечними. На них удень можна вивчати розвиток будівництва та архітектурних стилів, почавши з XIV століття до бюргерських будинків, як будинок Гете середини XVIII ст., тг аж до хмарошкребів наших днів.

Дуже цікавий Кельн над Рейном, на межі між германським та романським світом, з тисячелітнім собором, що є найкращим зразком готичного стилю в Європі, зі жвавими та веселими мешканцями, з юрбами екскурсантів, туристів з Америки, Франції, Англії та з північних країн Скандинавії.

Про нього німці говорять:

„Хто не бачив Кельна, не знає Німеччини.“

Та крім культури бюргерської, культури міст, рясно вкривають всю південну Німеччину свідки культури „землі“,—замки, палаци колишніх феодалів та лицарів.

З них Марксбург на Рейні є один з найцікавіших. Крута гора й шляхетний стрімкий замок на ній відбиваються у водах Рейну, що саме тут він найбільше стиснутий огинає замок з двох боків, надаючи місцевості мальовничого характеру.

Збудований на початку XVIII ст. єдиний на Рейні палац, що зберігся цілком—він є гордощами Німеччини. Та й справді ні один музей не може дати такої яскравої картини минулого життя, їх мешканців, побуту культури, воєнної техніки, як він. Оточений високими стінами, рівчаком, бойовими баштами

Полтава

Нарис С. Ч.

Новий вокзал

ПОЛТАВСЬКИЙ вокзал справляє зараз досить неприємне враження.

По перону розкидано грудоміхами граніту, всюди бруд і сліди будівництва. Вже закінчено новий цегляний центральний корпус.

В залі третього класу нового корпусу вже повно жінок в темносірих хустинах, дядьків у жовтих кожах, іноді промайне „шляпка—беж“, тут є досить брудна перукарня, буфетна стойка з „ювілейними“ бутербродами і, навіть, кіоск агентства друку з журналами та книжками.

Незабаром новий вокзал причепуриться, буде світлим, чистим, комфортабельним.

Новопроложна вулиця

З вокзалу до міста треба їхати версти чотири на гору, по Подолу. По дорозі прокладають залізничну колію на 28-й

Будинок на околиці Полтави (Новопроложна вулиця)

млин. Візник повертає праворуч і починається перша вулиця міста—Новопроложна.

Правда, вона не дуже нова, бо її відзначено на старовинній мапі міста. На Новопроложній—хатини якісь горбаті, перекошені, з латаними дахами, з прогнилими воротами, з брудними й темними льохами.

Тут живуть переважно єврейські злидарі, тут же переходується й карний елемент.

24 години на добу тут сваряться старі єврейки, а в темних льохах продають самогон.

Ще там торгують любов'ю.

Саме місто тихе й спокійне. Над казенним будинком колишнього кадетського корпусу, на стіні залишився відбиток самодержавного орла. В центрі відбитку тепер прибито радянську емблему: серп і молот.

Полтавчане

Полтавчанин не наслідує найновіших мод, в ньому не чувається навіть провінційального „шику“. Він простий і без прикрас щирий.

Від полтавчан відгонить якоюсь музейністю. Може саме тому, вони так пишаться своїм музеєм.

Головна вулиця опівдні

Однак, полтавчане—безумовно культурні. Вони мають п'ять вузів: індустріальний технікум, агрокооперативний і гоґічний, ІНО і педагогічний інститут ім. Драгоманова.

Полтавчане козаються в музиці, охоче відвідують й диспути. Зате „містер Касфікіс з таємничим зникненням і дамою, що літає“ у полтавчан не користуються успіхом.

„Чортова таратайка“

Тихими вулицями Полтави гуркотливо проносяться слоноподібних грузовики, що їх чомусь звивають чудаки з автопромторгу автобусами.

Ще зовсім недавно по Полтаві їздили гарні комфортабельні італійські „Фіяти“. Але на наших дорогах їх рострясло, а рішні „автобуси“ не бояться найгірших шляхів.

Ще до Революції губернатор провадив переговори з більшовиками про збудування трамвайної колії. Полтавський Комунгосп одержав від міської управи у спадщину тільки прекрасні плани.

Років зо три тому Комунгосп почав реально дбати про трамвай; через Ворсклу збудували новий бетонний міст, з Кременчука привезли вагони, але на цьому і скінчилося.

Нова електростанція, що повинна була обслуговувати трамвай, дає електроенергію на все місто.

Потреба в засобах сполучення величезна, і навіть автопромторгівські „слови“ переговнені пасажирами.

Вигляд з березового гаю на вулицю Пушкіна

Панчохи, панчохи

В Полтаві є беконна фабрика, декілька млинів, електрофікована цегельня, гадають ще збудувати консервову фабрику, м'ясохолодобоюню.

Але Полтава не належить до неіндустріальних і мало-виробничих міст.

Полтава виробнича. Головна її продукція—це панчохи.

Панчохи, панчохи, без краю панчохи...

Спеціальна фабрика виробляє для панчох нитки. Панчохи виробляють у двох панчошних майстернях і майже у всіх приватних квартирах. Будується нова майстерня на 1000 чол.

Будинок Союзів

Пам'ятник І. Котляревському в м. Полтаві.

Немає помешкання, кімнатки, де б у вікнах не впали в очі пряжа або панчохи. Звідсіть ви почуєте одноманітне стукотіння швальних машинок.

Полтавські панчохи відомі й мають великий збут у всіх кутках Союзу. Так що полтавчане напевне ходять у своїх власних панчохах і через те, може, вони завжди задоволені своїм життям і відчувають себе на нашій планеті прекрасно. Навіть іншим бажають того ж самого. Коли у першого-ліпшого полтавчанина запитати:

— Ваша професія?

— Я виробляю панчохи.

— Ну, і як?

— Нічого, існуємо. Може вам потрібні панчохи?

КРАСА ЧЕРВОНОЇ ЛЮДИНИ

На фото — дочка ватажка індіанського роду Могіканів. „Цивілізація“ американського капіталу, почавши огнем і мечем, тепер винищує індіанців більш „гуманними“ засобами: голодом, алкоголем, віспою, сухотами і т. д. На території Сполучених Штатів Північної Америки нині з колишніх мільйонів червоного американського тутбільця залишилося тільки 350 тисяч чоловіка.

12-а школа ім. Т. Шевченка
студія малювання.

Стінна газета школи ім. Т. Шевченка

ШКОЛА ПРАЦІ

Нарис Леоніда Ч.

Школярі за навчанням

1.

ЗАБУДЬМО на хвилину доповіді, протоколи, циркуляри. Загляймо-но в саму гущу молодого бурхливого життя, що бує тут, де готують нашу зміну.

Тепер саме — роковини Радянської влади на Україні, киньмо ж погляд на одну з найважливіших ділянок нашого культурного фронту — виховання молодих радянських громадян.

Ось — 12-а трудшкола ім. Т. Г. Шевченка. це — тільки одна маленька точка неосяжного культурного фронту.

2.

Нас зустрічають веселі молоді голоси.

Галаслива заклопотана метушня, бадьорі вигуки, шум, цвенькіт.

Зараз виходить із школи молода зміна.

Ех, зачерствіли ми!

— Сашко, віддай мій олівець!

— Та він у Петьки, а Петька в кооперативі. Гайда!

— Чекайте, хлопці. — гукаю я. — У вас власний кооператив?

— А як же: Дитячий. Он-о він.

Тут все, що треба учневі: цілий магазин.

Діти самі продають, самі ведуть розрахунки, книги. Це дає їм нові звички, досвід, привчаючи до самодіяльності.

Але не з цього треба було починати.

Це — через Сашка, бо він перший із своїм олівцем вступив у коло зору нашого об'єктиву.

3.

Починати треба з будинку.

Це — справжній палац.

Сяє він чистотою й охайністю, великими вікнами і вражає прекрасною витриманістю стилю: український стиль скрізь, навіть у дрібницях.

Стоїть ця школа на околиці Харкова, на Заїківці, — район, що здобув собі не дуже блискучої слави, і тому шевченківська школа має не аби-яку вагу: виховує вона нове покоління людей, що колись візьмуть на себе тягар з наших з вами стомлених плечей.

Колись у цьому будинкові росташовано було шпиталь, з 18-го року віддано було його під школу, а 26-го вересня 1920 року школу було українізовано.

Батьки спочатку поставились до цього скептично.

— Мр-ж, зрозуміла мова... А що буде, як заведе переніться?..

Ти повір, міщанські балачки тих часів.

Саме перші салу не лишалися від колективного свисту.

Батьківський комітет тепер міг зв'язаний з життям школи.

Ось та дрібниця: річчячі свідки. Організовано цю справу за ініціативою й допомогою

Кравецька майстерня школи ім. Т. Шевченка

Теслярна майстерня трудшколи ім. Т. Шевченка

батьківського комітету. Холодний сніданок—6 коп. Гарячий (дві страви)—24 коп. Це—цілий обід.

Дрбниця?

А де-в-чім може переконати.

4.

Культом—на паритетних засадах.

Однакова кількість представників від батьків, шкільних робітників і учнів.

— Жовтневі свята ми проводили включно власними силами. У нас—власний драмгурток, що приготував виставу, присвячену Жовтневі. Допомагав йому хоровий гурток. У нас два хори—на 200 чоловіка. Сцену встаткували власними силами, бо маємо майстерні: теслярну й кравецьку.

Ми бачили їхні вироби. Особливо нас вразила чудесна, мистецьки виконана різбляна рямка для стінної газети. Це—справжній художній витвір, його не соромно надіслати й на серйозну виставку.

Вироби теслярної майстерні трудшколи

Величезну залу всюди оздоблено прекрасними гардинами й рушниками—теж власного виробу.

Теслярна майстерня цілком задовольняє внутрішні потреби школи: виробляє вона шафи, стільці, тарілки, наочне приладдя, геометричні фігури, рахівниці, то-що.

5.

Який вражаючий контраст в порівнянні з старою школою.

Там—безглузді утиски, „зубрьожка“, страх перед „без обіда“, казарменно-тюремна постановка справи.

Тут—заохочення до роботи, стремління зацікавити учня, розбудити самодіяльність, призвичаїти до самоорганізації й громадської роботи.

Дитячий виконком...

Він керує учбовими й шкільно-громадськими справами. Він виховує в дітях суспільні звички.

Школа зв'язана з виробництвом.

Деревообробочний завод ім. т. Ейдемана—шеф. Не зовсім шеф, тому що матеріальна його допомога дуже обмежена.

Але—що важливіше—шкільні піонерські й комсомольські загони працюють у щільному зв'язку з заводськими осередками. Комсомольці з заводу працюють з левінцями й жовтенятами школи.

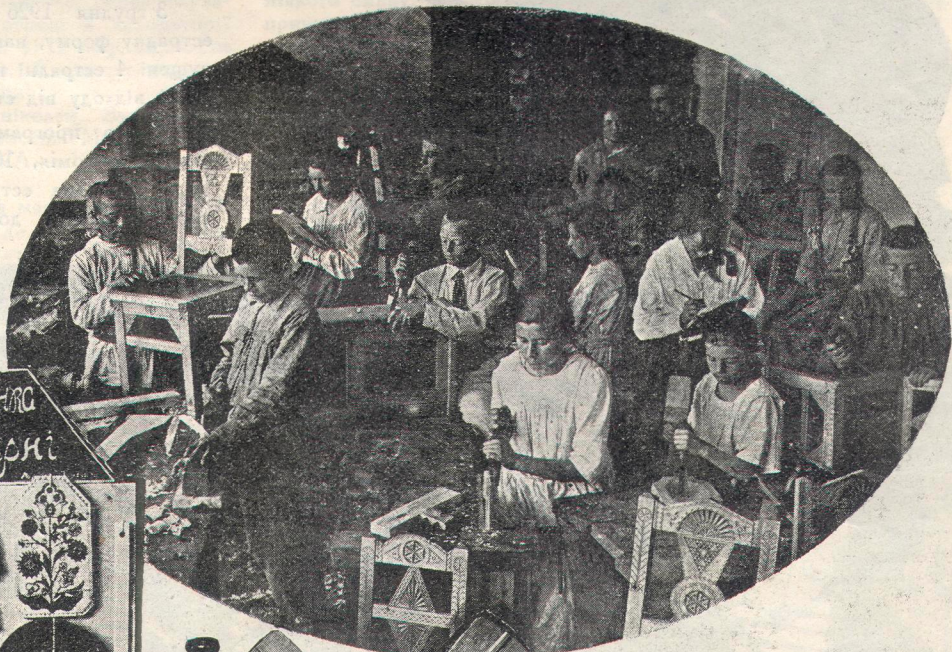
6.

Ми ще оглядаємо велику гімнастичну залу, де зараз відбуваються фізкультурні вправи.

Веселі, бадьорі хлопці!

Життерадісні, смішлivi дівчата...

Нам показують велику книгозбірню на шість тисяч томів,

Учні за різьбярською роботою

придбання самої школи. Ми сидимо в добре устаткованім лікарськiм кабінетi. Там чекає своєї черги пiвдесятка дiтей. З кожного куточка дивиться на вас любов до свого дiла, вiдданiсть справi.

Наша радянська школа—перша в свiтi робiтнича школа.

Ми виховуємо полiтично зрiлого громадянина, озброєного наукою, суспiльними звичками, виробничим досвiдом.

МІДЬ

Повсихали осики,
Явори повсихали—
Стара церква похило стоїть...
Бовкне сторож у ніч,
Загойдається мідь
І замовкне...
Мовчить...
День,

День,
До нас ідуть!..
Рубай стару осику,
Ясла—ясна нам путь
Під сурми, під музику.
Останній дзвін,
Останній
Церковного закону,

Бо й галки не летять
До зляканого дзвону.
Повсихали осики,
Явори повсихали—
Стара церква похило стоїть...
Бовкне сторож у ніч,
Загойдається мідь
І замовкне...
Мовчить...

Антон Дикий

ЖИВА ГАЗЕТА „ВЕНТИЛЯТОР“

ЖИВУ ГАЗЕТУ „Вентилятор“ організовано з драмгуртка 7-ї тютюнової фабрики в листопаді 1923 р. Після кількох удалих виступів у клубі і випуску 3 номерів, газету постановою правління союзу після перегляду було реорганізовано в союзу.

Газета почала вести планомірну продуктивну роботу. Кількість виступів збільшилася до 10—15 на місяць. Колектив обслуговував головним чином харчові підприємства, клуби, будинок відпочинку, підшефну частину і їжджав у райони.

Скрізь виступи викликали великий інтерес і проходили з великим успіхом, про що свідчать записи в книгах думок про виступи і замітки в газетах.

3 грудня 1926 р. „Вентилятор“ почав культивувати естрадну форму, намагаючись влити в неї новий зміст. Випущені 4 естрадні програми весь час прогресували в розумінні відходу від старої естради й утворення сучасної.

Тепер програма комбінована: ораторія на політичному (Червона армія, 10 Жовтнів), водевіль і пародія, фізкультурні і кілька естрадних номерів. Кількість виступів останніми часами доходить 20—25 на місяць.

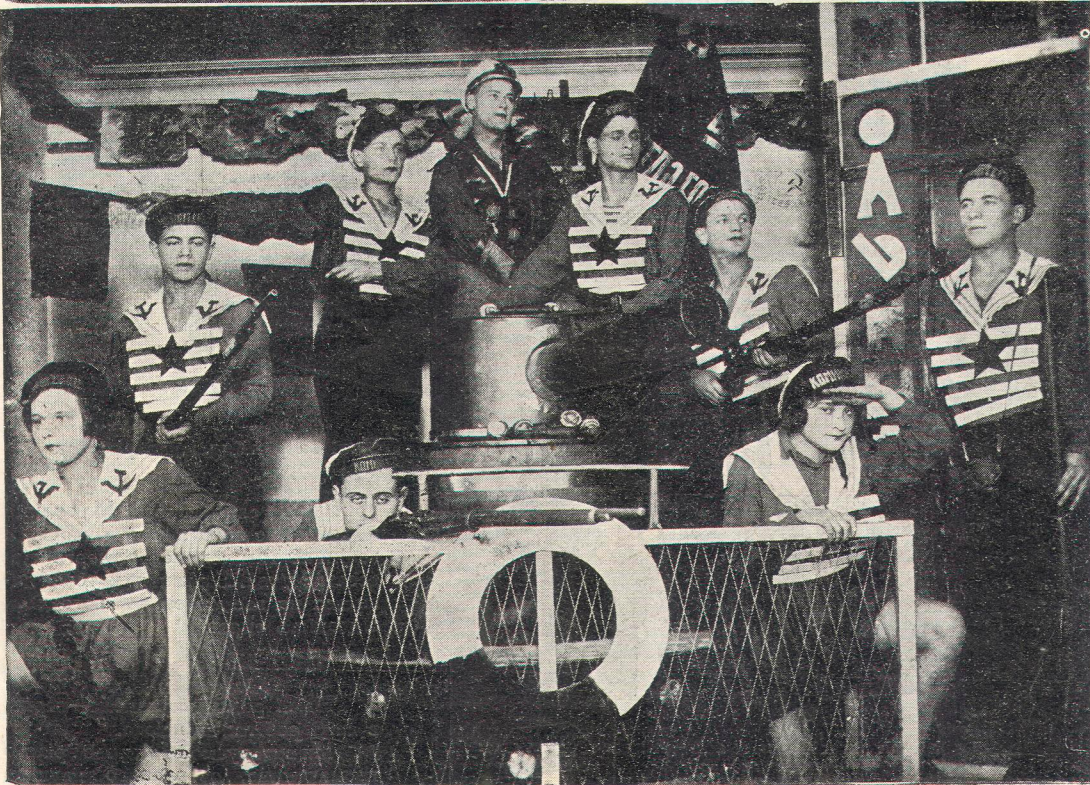
Колектив складається з 16 чол. робітників і службовців.

Живаючи різних театральних форм, „Вентилятор“ намагався бути завжди злободневним, відгукуючись на всі біжучі моменти, як, напр., кампанії, з'їзди союзу, колгоспна кампанія, перевибори ФЗК, реформа економії і т. д.

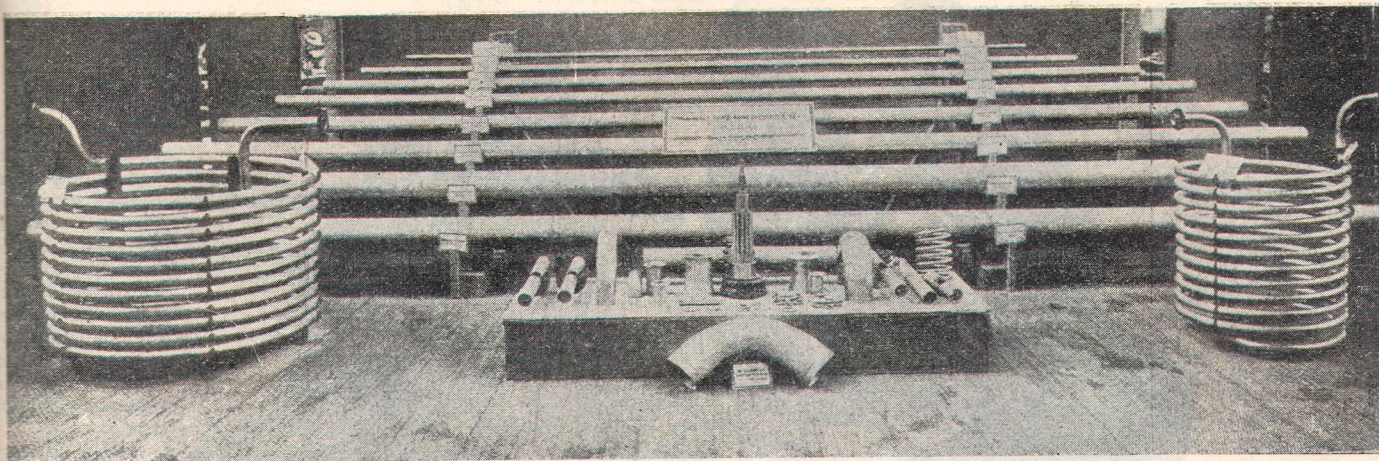
За весь минулий період було зроблено 50 постановок. Про які їхню найкраще говорять рецензії клубів військової частини, адреси, підписи колективів і почесний квиток клубу м. Вовчанського.

З вересня цього року газету „Вентилятор“ перейменовано в „Театр сучасної буфонада і естради“.

На наших фотографіях — деякі сцени з постановок театру, присвячених десяти роковинам Жовтня.

„Пролог“, — Смальний. Вгорі — „10 Жовтнів“

Ніростяні рури. Вживаються в хемічній і харчовій промисловості

СТАЛЬ ЯК ЗОЛОТО

ЗОЛОТО стало людям за матеріал для оздоб та грошей тому, що воно не іржавіє і через те не втрачає своєї ваги.

Зі зростом матеріальної культури людства зростала й потреба на золото для технічного призначення. Тим часом велика вартість золота не давала змоги використати його в потрібній мірі. Тому цілком зрозуміло, що наука й індустрія вже давно шукали штучної заміни золоту. Для того дослідники брали найбілльш різнманітні метали і хемічним обробітком їх досягали певних результатів. Але результати ці завжди мали значіння тільки для обмежених галузей застосовання, аж поки за основу не взято було звичайне залізо.

І от, після кільколітніх дослідів та планово переводжуванних спроб, проф. Штраусові та др. Маурерові в лабораторії Круппа в Есені пощастило нарешті в 1912 році виробити сталь, що так само не іржавіє, як і золото. Сталь цю названо „Ніроста“, від німецького *nichtrostender Stahl*.

Ніроста це — сполу заліза з хромом і нікелем. Залежно від домішки цих елементів розрізняють дві нірости: VM—з 13—18% хрому та невеличкою кількістю нікелю і VA—з 18—25% хрому та 6—7% нікелю.

Перша група нірост, вироблювана під марками VM, V1M, V3M, V5M, вживається в індустрії там, де досі вживано міцних хроміальних сталей — на корбові вали, шатуни, клапани то-що.

Особливо слід тут відзначити вживання V1M—нірости для турбінних лопаток. Тут ніроста стоїть вище золота, бо золото не могло б витримати сили тиску на лопатки від води чи пари. На малюнку бачимо лопатки з нірости і з 5%-ної нікельної стали. В той час, як ніростяним лопаткам після трьох років

роботи не сталося жадної зміни, нікельні лопатки поіржавіли до повної непридатности.

З VM нірост виготовляються тепер рушниці, що їх уже не треба чистити. Для предметів, що вимагають особливого гарту—от як бритви, ножиці, пиляки, кулькові підшипники то-що вживається ніроста V5M.

Предмети з нірост групи VM повинно добре шліфувати і навіть полірувати.

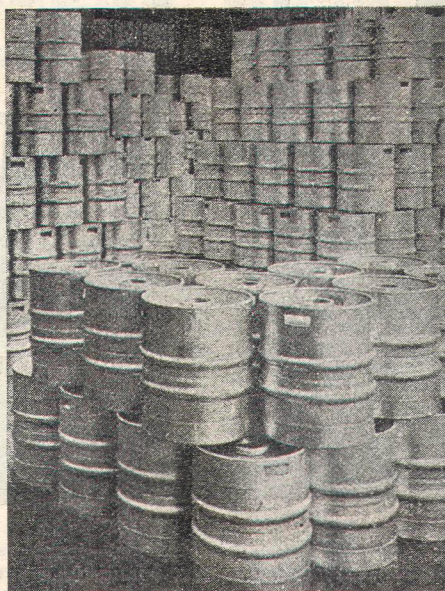
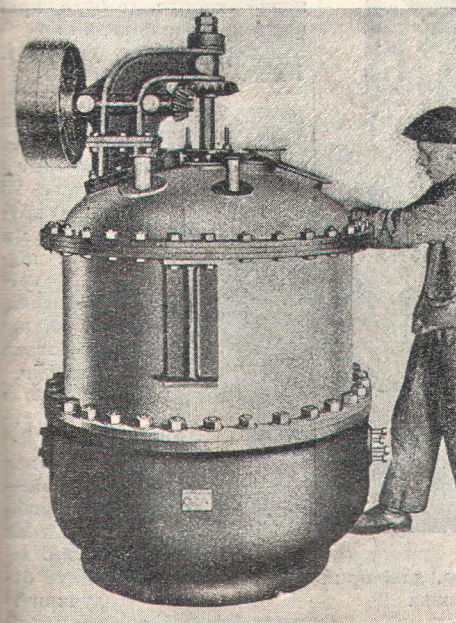
Друга група нірост—VA—зовсім не потребує шліфування і витримує всі кислоти й щолоки навіть коли їх нагрівають. Нірости VA добре волочаться, чому з них роблять найбільше рури. Тим що вони, як те золото, не надають рідинам ніякого смаку, їх вживають у харчовій індустрії, на кухенне причандалля — молочні бідони, чайники, сковорідки, каструлі, ножі, ложки і т. д. Всі ці предмети тільки мийються воєю, чистити їх уже не треба. Особливо добре ніроста VA придалася німцям в пивній промисловості і зокрема в експорті пива, бо в ніростяних бочках пиво можна ще й пастеризувати.

Надзвичайну роль ніроста має відіграти в медицині, як матеріал для різного хірургічного знаряддя. І це тому, що різні, напр., ножі можна виготовляти і надзвичайно тверді, і пружні, і просто м'які. В останньому випадкові лікар в разі потреби зможе по подобі гнути струмента, не боячися зламати його.

Спеціально оброблена ніроста широко вживається також на виготовлення штучних зубів. Завдяки її витривалості коронки й містки виходять у два рази легші, ніж золоті. Вже більш 60 тисяч чоловіка мають штучні зуби з нірости, чимало навіть понад 10 років, і ніхто не скаржився.

Останнє поле застосовання нірости — це звичайні пера і автоматичні, що їх досі роблено тільки з золота з ірідієвим вістря. Як виявилось на досвіді, ніростяні автоматичні пера навіть практичніші за золоті, а ціна їхня без порівняння нижча. Ніроста народилася тільки якихсь 15 років тому, а вже завоювала собі видатну роль і в промисловості, і в буденному житті.

Е. К.

1. Хемічний кавзан з нірости. 2. Ніростяні пивні бочки. 2. Турбінні лопатки після трьох років роботи: ліворуч — ніростяні, праворуч — з нікельної стали

ПЕРШЕ вражіння таке, що це — перша стадія організації якоїсь великої й дуже важливої справи. Так воно й є насправді.

Майже два з половиною роки тому, з ініціативи Наркомосу, на Україні було засновано Оргбюро товариства по виробництву грамафонів. Справа посувалася вколо, аж доки, приблизно рік тому, правління поставило діло на шлях до реального здійснення. Правління постановило в першу чергу розгорнути свою роботу в галузі виробництва радіоприладів, і не інакше, як через заснування власних заводів. Цей момент, власне, і можна вважати за початок існування „Українрадіо“.

Важкі були перші кроки нового виробництва. Бракувало грошей. Не було навіть власного приміщення. Проте, енергія й віра в діло переборили перші труднощі. За дев'ять місяців було заарендовано приміщення, а каса мала 15 тисяч карбованців готівкою. Минуло три місяці — і зараз ми маємо зародок нового заводу, що вже розгорнув своє виробництво й має всі передумови для дальшого розвитку.

Входимо до невеличкого помешкання. Директорська. В суміжній великій кімнаті — гул заклопотаних голосів. Над довгим вузьким столом уважно схилюся десятків зо два робітників. Це — зборочна репродукторів і трансформаторів. Безліч дрібних частин переходять з рук в руки — і через деякий час ми бачимо цілком готовий репродуктор (гучномовець). Сюди надходять вже готові частини, а виробляються вони в інших цехах — власними силами. Ми оглядаємо гарно устаткований механічний цех, деревообробочну, малярну — майстерню.

На фабриці є наукова лабораторія, де поспішно працює головний конструктор з помічником. Тут проводять дослідчу роботу. Час од часу

Комісія розглядає виготовлені заводом деталі. Посередині — директор заводу т. І. Касяненко

скликається науково-технічна рада: професори й видатні радіофахівці своїми порадами допомагають виробництву. На іспововій станції пробують продукцію перед тим, як пустити її в продаж.

Цікаво значить ціна продукції, згадаймо, це ж бо одні з головних передумов дальшого розвитку.

Трест своїх токів бачить за приймач

лямпи) 130 крб., за гучномовець 37 крб. 50 к. п. Приймач „Українрадіо“ коштує 70 крб., а гучномовець 130 крб.

З самого початку своєї роботи завод поставив на меті добитися зниження цін і підвищення якості. Ніхто не міг уявити, аж доки „Українрадіо“ не здійснило свого обцянку.

Завдяки цьому, завод дістав замовлення від Наркомосу на 256 радіоустаткування, і взято це замовлення по 50 крб. дешевше за кожний устаткований, порівнюючи з трестом слабких токів.

Вже зараз по всій Україні працює щось близько 300 репродукторів „Українрадіо“, і селяне самі їдуть на завод, прохаючи про радіо-устаткування.

На заводі працює понад 100 робітників, а в весні починають будувати новий корпус, де буде працювати 400 робітників.

Директор заводу, тов. І. Касяненко, розповідає:

бачили майже грошей ми за днів ду в нове підприємство на Україн-ке, але перешкоди не було до 1000 тис. ми в анку дучи

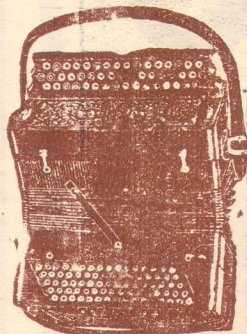
Зразки продукції заводу „Українрадіо“. Ліворуч — репродуктор, далі приймач з батареями. Посередині — повна приймальна установка

ДО ЧИТАЧІВ „ВСЕСВІТА“

З цим номером „ВСЕСВІТА“ розсилається читачам листівка в справі видрукованих у журналі конкурсних оповідань (№№ 45—50). Редакція звертається до читачів з проханням ці листівки негайно виповнити та прислати на її адресу.

РЕДАКЦІЯ

ЕДИНСТВЕННОЕ В С.С.С.Р. ПРОИЗВОДСТВО НАРОДНЫХ МУЗЫКАЛЬНЫХ ИНСТРУМЕНТОВ ВИНОГРАДОВА И. Д. в Москве

как-то: БАЛАЛАЕК, ГИТАР, МАНДОЛИН и др. струнн. инструментов, ВЕНСКИХ 2-х и 3-х рядных ГАРМОНИЙ 4, 6 и 8 планочн. с заемными басами. БАЯНЫ в 90 и 100 басов. ПОЛУБАЯНЫ в 56—72 баса, а также материалы для всех музыкальных инструментов. Работа производится исключительно высококвалифицированными мастерами.

Заказы выполняются с полной гарантией как за прочность, так и за изящество, так как изготовляются из наивысших сортов материала и продаются по весьма умеренным ценам, а потому не имеют конкуренции.

Полный прейс-курент высылается за две 8-ми коп. марки. Заказы и письма направлять по адресу:

МОСКВА-ЦЕНТР, БОЛЬШ. СУХАРЕВСКАЯ ПЛОЩ. д. 9-4—ВИНОГРАДОВУ.

ШКОЛИ, КООПЕРАТИВИ,
СЕЛЬБУДИ

повинні розповсюджувати

ВСІ ПОВИННІ МАТИ
ПОВНИЙ ІЛЮСТРОВАННИЙ

КОБЗАР

Тараса ШЕВЧЕНКА

Видання „СЯЙВО“ ціна 80 коп.

Книжка надрукована на гарному папері. В книжці 44 великих малюнк.

Випишуйте КОБЗАР з Видавництва

„СЯЙВО“

Київ, вулиця Короленка, ч. 52.

Хто випише один примірник, тому він висилатиметься накладною платою за 80 коп.

Хто випише не менше 10 примірників на одну адресу, тому він висилатиметься по 65 коп. за примірник з пересилкою.

Дбайте аби повний ілюстрований КОБЗАР був у кожній родині

1928г.

ПОДПИСЫВАЙТЕСЬ
на 1928 год

1928г.

на лучший и самый распространенный в СССР
ежемесячный, иллюстрированный, научно-методический и спортивный журнал

„ВЕСТИК ФИЗИЧЕСКОЙ КУЛЬТУРЫ“.

УСЛОВИЯ ПОДПИСКИ:

Журнал без прилож.

12 мес. 4 р. 50 к.
6 2 р. 30 к.
3 1 р. 20 к.

Журнал с приложен.

12 мес. 7 р. —
6 3 р. 60 к.
на иные сроки подписка с приложением принимается.

ПРИЛОЖЕНИЯ БУДУТ ДАНЫ СЛЕДУЮЩИЕ:

1. Легкая атлетика (прыжки).
2. Легкая атлетика (метание).
3. Новейшие спортивные игры (пинг-понг, гольф, крокет и др.)

4. Закаливание с массажем.
5. Катание на санях.
6. Оборудование площадок, зал, тиров, катков, (практ. указания).

ПОДПИСКА ПРИНИМАЕТСЯ:

1. Главной Конторой Изд-ва „ВФК“ — г. ХАРЬКОВ, ЗДАНИЕ ВУЦИКА.
2. Отд. Изд-ва „Пролетарий“ — Москва, Кузнецкий Мост 15/5.
3. Всеми почт.-телегр. конторами и письменносообщениями СССР.

1928г.

Издательство „Вестник Физич. Культ.“
высылает любую книгу по физической культуре и шахматам.

1928г.

ПЕРЕДПЛАЧУЙТЕ НА 1928

ВЕЛИКУ ЦЕНТРАЛЬНУ, ДОБРЕ
ПОІНФОРМОВАНУ ГАЗЕТУ

„ВІСТІ ВУЦВК“

З БЕЗПЛАТНИМ ЛІТЕРАТУРНО-
НАУКОВИМ ДОДАТКОМ

„КУЛЬТУРА І ПОБУТ“

УМОВИ ПЕРЕДПЛАТИ: для установ
на 1 рік 18 кб.
на 1 міс. — 1 крб. 50 к.; для окремих осіб
на 1 рік — 12 крб., на 1 місяць — 1 крб.

ПЕРЕДПЛАТА ПРИЙМАЄТЬСЯ: в Головній конторі:
Харків, вул. М. Либкнехта, № 11; в округах по всіх
представництвах „Вісти“, по всіх пошт.-телегр. конт.
України, всіма листиношами та в кожному кіоску
на залізницях.